

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

גיליון 41 - שנת תשפ"ו גיליון "עקב" - יח' מנחם-אב תשפ"ו, 1 לאוגוסט 2026.

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "עקב" - "ותמיד יהיה לי רק טוב"!!

"ה' יתברך תמיד אוהב אותי ותמיד יהיה לי רק טוב... ועוד יותר טוב... ותמיד יהיה לי רק טוב", אומרים יוסף יאיר אליצור והרב שלום ארוש בשירם **תמיד אוהב אותי** (מילים ולחן). אין ספק שמילים אלה מבטאות תפילה ותקווה לטוב. אך האם ניתן לראות כאן גם הבטחה ל'טוב' קבוע תמידי ומוחלט?!

עיון בפסוקי התורה מלמד, כי כדי להיות ראויים לטוב, עלינו לקיים את דרישת הקדם והסף – את התנאי של **"אם": "אם בְּחֻקֵּי תִלְכוּ וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ..."** (ויקרא כו, ג). תנאי של "מידה כנגד מידה", בבחינת: "יתנו, יקבלו. לא יתנו, לא יקבלו". תנאי החוזר ונשנה שוב ושוב ב'פרשיות הברכה והקללה' - "בחוקותי", "כי תבוא" ואף בפרשתנו, פרשת "עקב".

"תנאים" שאותם אנו מזכירים פעמיים ביום - בקריאת שמע שחרית וערבית: **"וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעוּ אֶל מִצְוֹתַי..."** - אז תזכו למטר השמים, לפריחה ולביטחון על אדמתכם. והתורה חותמת ואומרת: **"וּשְׁמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל לִבְבְּכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם..."** - **תטמיעו** את הדברים טוב טוב בליבכם - בלימוד ובמעשה.¹

ומאיליה עולה השאלה: אם מעשינו מסורים לנו מתוך בחירה חופשית, כיצד מובטח שהעולם אכן יגיע אל תיקונו – אל היעד האלוקי שקבע הקב"ה? אולי ח"ו לא נהיה ראויים לכך?!

הרמב"ם משיב לשאלה זו ואומר: **"דע שהכל כחפצו יעשה** ואף על פי שמעשינו מסורין לנו", אך הוא אינו מפרט כיצד שתי אמיתות אלה משתלבות זו בזו. (הלכות תשובה פרק ה, הלכה א, ד).

תשובה לדבר ניתן למצוא בדברי המקובל רבי משה חיים לוצאטו (הרמח"ל), שחי באיטליה (נפטר 1746). בספרו **דעת תבונות** ובכתבים נוספים הוא מגדיר שני סוגי הנהגה אלוקית: **הנהגת המשפט והנהגת הייחוד**. הנהגת המשפט היא ההנהגה בה פתחנו והיא הנהגה של "מידה כנגד מידה", המבוססת על אחריות האדם למעשיו, בחירה חופשית ויִשְׁכַּר ועונש' ולפיכך נראה כי ההיסטוריה מושפעת ממעשי בני האדם.

אולם הוא ממשיך ומחדש כי בצד **הנהגת המשפט** ישנה גם **הנהגת הייחוד** האלוקית. כאשר הקב"ה לבדו (זו משמעות המילה ייחוד) מוביל את ההיסטוריה אל היעד שקבע מראש בצעדים נסתרים, גם כאשר בני האדם, מתוך בחירתם החופשית, פועלים לכאורה בכיוון הפוך ח"ו והאנושות אינה ראויה לעולם מתוקן. כלומר: ייתכנו חטאים ואף גלות ל"ע. אך כל אלה לא יסכלו את התוכנית האלוקית, אלא אף **ישתלבו בה**.

ושתי הנהגות הללו - הנהגת המשפט הגלויה והנהגת הייחוד הנסתרת, שלובות זו בזו. כאשר אדם חוטא, הרי שמצד הנהגת המשפט - הוא יישא באחריות למעשיו. אולם מצד הנהגת הייחוד -

¹ נעיר כי פרשה זו הינה אחת מארבע הפרשיות הכתובות על קלף ונמצאות בתוך בתי התפילין של ראש ושל יד אותם אנו מניחים מול מוחנו ומול ליבנו על פי המשך הפסוק שם: **"וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם** (את הדברים/הרעיונות האלה) **לְאֹזֶן עַל יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם"**. פעולה המסמלת גם היא את הטמעת רעיונות היסוד הללו בעולמות המחשבה והמעשה שלנו.

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

גם החטא הזה ישתלב, מבלי שהחוטא התכוון לכך, בתוכנית האלוקית הכוללת. וזוהי משמעות ה'ייוחד' - שאף אחד לא יכול לסכל את רצונו של הקב"ה. וכך, לדוגמה: מכירתו של יוסף, שנעשתה מתוך בחירתם החופשית של האחים, השתלבה בתוכנית האלוקית, והימצאותו במצרים הובילה להצלת משפחת יעקב בשנות הרעב ובהמשך, גם להולדתו של עם ישראל.

ובמבט לדורנו: משיח בן דוד יגיע אי"ה אפילו בדור שכולו חייב חס וחלילה (סנהדרין צח ע"א), גם אם הדרך תהיה ארוכה וקשה,² הנהגת הייחוד תפעל לכך שההבטחה האלוקית תתקיים, למרות בחירות חופשיות לא טובות ולא מוצלחות שעשינו.

ואכן, לא בכדי היה הראי"ה קוק נוהג לכתוב את המילה 'הסתור-יה' דווקא עם האות תיו בבחינת הסתר-יה, כדי לרמוז שמה שנראה כהיסטוריה אינו אלא 'הסתר-יה' - דרכי ה' הנסתרות (לדברי בנו הרב צבי יהודה).

במבטו של האדם, גם אם לא תמיד הכול נראה טוב, עלינו לדעת שזו הדרך שבה הנהגת הייחוד האלוקית מובילה את העולם אל הטוב.

נחתום בשירה של שמרית אור אל הדרך (לחן: נורית הירש), החובר לדברינו ועוסק בדרך הארוכה אל היעד.³

וְגַם אִם אֶרְכָּה הַדֶּרֶךְ,

וְרַבָּה הַדֶּרֶךְ,

הֵן כּוֹחֵנוּ עוֹד רַב.

וְגַם אִם אֶרְכָּה הַדֶּרֶךְ,

וְרַבָּה הַדֶּרֶךְ,

נַעֲבֹר בָּהּ יַחְדָּיו.

כִּי דֶרֶכֵנוּ לֹא לְשׁוּא...

בימים אלה בהם אנו מתקשים להבין את ההסתר שבחדשות ובהסתור-יה של דורנו, הבה נעשה טוב ונתפלל לטוב. ובד בבד נשאב נחמה מן האמונה שהנהגת הייחוד האלוקית ממשיכה להוליך את העולם אל תיקונו וגאולתו, גם אם לא תמיד זה נראה כך. כִּי דֶרֶכֵנוּ לֹא לְשׁוּא...

מברכת שבת life

מה רוא

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חברים.**

² בבחינת "עני ורוכב על חמור" (סנהדרין, שם).

³ הרשיתי לעצמי לשנות מעט את סדר הדברים ולהקפיץ את השורה האחרונה של הבית השני, אל סוף הבית השלישי, באופן המדגיש את קשיי ה'דרך'.